

СТРУКА (назив):	Све струке		
ЗАНИМАЊЕ (назив):	Сва занимања		
ПРЕДМЕТ (назив):	КУЛТУРА РЕЛИГИЈА		
Опис (предмета):	Општеобразовни - изборни обавезни предмет		
Модул:	Култура религија II		
Датум:	25. 08. 2018.	Шифра:	Редни број: 02
Сврха			
<p>Ученици ће по завршетку овог модула разумјети појам религије у контексту цјелокупне људске културе, и тиме обогатити своје опште образовање.</p> <p>Модул је урађен на начин да омогући ученику, с научног аспекта (Социологија религије), упознавање најпознатијих и најинтересантнијих примјера религија у свијету с циљем увиђања богате свјетске религијске баштине, као и улоге и функције религије за човјека и друштво (религија као дио културе), а никако са циљем да се детаљно објасне све свјетске религије (што би било и контрапродуктивно). У складу с тим, наставник не би требао упасти у замку набрајања података, већ у реализацији модула акценат треба ставити на објашњење кључних појмова и анализу занимљивих текстова (митова, мудрих мисли филозофа и теолога, књижевних, социолошких и других дјела), те на разговор/дискусију с ученицима и њихов истраживачки рад.</p>			
Специјални захтјеви / Предуслови			
<p>У складу са наведеном сврхом, предуслови за овај модула се више односе на захтјеве у обезбјеђивању услова за учење и начин реализације модула, него на (пред) знања ученика. (Међутим, предуслов је свакако да је ученик изучавао и савладао исходе предвиђене модулом Култура религија I).</p> <p>Будући да је ријеч о обавезном, али и изборном предмету наставник треба водити рачуна о томе да не оптерећује ученике теоријом, него да им овај предмет учини занимљивим, другачијим и инспиративним за додатно истраживање и образовање. Наставницима и ученицима остављена је и додатна могућност упознавања са религијама, митологијама и обичајима по избору (па самим тим и онима које нису третиране овим модулом) кроз пројекат који је планиран на крају модула.</p> <p>Такође, пожељно је указивати на савремене проблеме са којима се суочава човјечанство (доминација материјалних вриједности, конзумеризам, отуђење, насиље, нетолеранција, кич, шунд...) и нудити одговоре (користећи се знањима из друштвено-хуманистичких наука) који ће младом човјеку бити прихватљиви, блиски и корисни за будући живот. С обзиром на све ово, наставник би требао да практикује интерактивни вид наставе када год је то могуће.</p> <p>Ученике треба укључивати на различите начине (дискусија, дебата, радионице, истраживачки радови, организоване посјете вјерским објектима, музејима, галеријама, итд.). Пожељно је и кориштење информација добијених путем медија, интервјуа, анкета, посматрањем итд.</p>			
Циљеви:			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Усвајање основних знања из области социологије религије, али и социологије (културе) уопште. Мисли се на проширивање знања о политеистичким и детаљније упознавање монотеистичких религија, те на изазове са којима се суочавају религије у савремено доба. 2. Повезивање знања стечених у претходном Модулу са новоусвојеним садржајима. 3. Повезивање знања из области Културе религија са знањима из других друштвених наука 4. Развијање критичког мишљења, толеранције, културе дијалога... 			

Јединице:	
<p>1. Политеистичке религије:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Појам и врсте политеистичких религија - Религија старе Грчке и Рима - Старословенска религија - Хиндуизам <p>2. Монотеистичке религије</p> <ul style="list-style-type: none"> - Појам и врсте монотеистичких религија - Јудизам - Хришћанство - Ислам - Будизам <p>3. Религија и савремено доба</p> <ul style="list-style-type: none"> - Глобализација као узрок појаве новијих облика религије и религиозности - Религија и морал - Изазови религије у савремено доба <p>4. Пројекат</p>	
Резултати учења/исходи	Смјернице за наставнике
<p>Политеистичке религије:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Појам и врсте политеистичких религија <p>Ученици ће бити у могућности да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - објасне појам политеистичких религија - наведу неке од најважнијих политеистичких религија - тумаче њихове најзначајније карактеристике - упореде их са ранијим облицима религиозности - уоче повезаност митологије и политеизма 	<p>-уколико постоје техничке могућности, најбољи начин би био ученицима ову јединицу представити кроз електронску презентацију</p> <p>-тражити од ученика да на основну онога што су из предавања дознали, радећи у паровима наведу сличности и разлике у представљеним политеистичким религијама</p> <p>-задати ученицима да радећи у групи (3-4 ученика) размисле, присјете се садржаја из претходног модула овог наставног предмета и уоче утицаје ранијих облика религиозности на политеистичку религијску праксу</p> <p>- за припремање наставнику могу послужити уџбеници социологије за средње стручне и техничке школе и гимназије (јер још увијек није припремљен намјенски уџбеник за овај предмет), као и изворна литература попут дјела „Водич кроз светске религије“ (Мирча Елијаде) и др.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Религија старе Грчке и Рима <p>Ученици ће бити у могућности да:</p>	<p>-ова јединица је замишљена као обнављање садржаја из Модула I у којем се обрађивао појам митологије (и грчко-</p>

<ul style="list-style-type: none"> - објасне основне елементе грчке и римске религије - наведу најзначајније богове грчке и римске религије - разумију и објасне везу између грчке религије и процвата културе и умјетности тога доба (нпр. Минојска цивилизација) - објасне грчки утицај на развој религије старог Рима - изнесу своје мишљење о томе да ли је оснивање Рима било религиозни чин 	<p>римске), те детаљније објашњење појма политеизам</p> <p>-уколико постоје техничке могућности, најбољи начин би био ученицима ову јединицу представити кроз електронску презентацију</p> <p>-настојати да се направи интеграција са знањима стеченим из других предмета</p> <p>- за припремање наставнику могу послужити уџбеници социологије и филозофије за средње стручне и техничке школе и гимназије (јер још увијек није припремљен намјенски уџбеник за овај предмет), као и изворна литература попут дјела „Водич кроз светске религије“ (Мирча Елијаде) и др.</p>
<p>• Старословенска религија</p> <p>Ученици ће бити у могућности да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - наведу основне податке о настанку и развоју старословенске религије - објасне основне елементе старословенске религије - наведу најзначајнија божанства старословенске религије - објасне значај натуразма у старословенској религији - објасне утицај старословенске религије на касније примљено хришћанство (нпр. повезаност бог Перун–Св. Илија) 	<p>-уколико постоје техничке могућности, најбољи начин би био ученицима ову јединицу представити кроз електронску презентацију</p> <p>-настојати да се направи интеграција са знањима стеченим из других предмета</p> <p>- за припремање наставнику могу послужити уџбеници социологије и филозофије за средње стручне и техничке школе и гимназије (јер још увијек није припремљен намјенски уџбеник за овај предмет), као и изворна литература попут дјела „Водич кроз светске религије“ (Мирча Елијаде), „Златна грана“ (Џемс Фрезер), Српска митологија“ (Сретен Петровић) и др.</p>
<p>• Хиндуизам</p> <p>Ученици ће бити у могућности да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - наведу основне елементе хиндуизма - објасне традицију Веда - разумију теорију касти - објасне основне елементе неохиндуизма и популарног хиндуизма - уочавајући сличности и разлике упореде наведене политеистичке религије 	<p>-уколико постоје техничке могућности, најбољи начин би био ученицима ову јединицу представити кроз електронску презентацију</p> <p>-тражити од ученика да на основу онога што су из предавања дознали, радећи у паровима наведу сличности и разлике у представљеним политеистичким религијама</p> <p>-задати ученицима да код куће размисле, присјете се садржаја из претходног модула овог предмета, додатно истраже задату тему политеизма и уоче утицаје ранијих облика религиозности на политеистичку религијску праксу</p> <p>- за припремање наставнику могу</p>

	<p>послужити уџбеници социологије за средње стручне и техничке школе и гимназије (јер још увијек није припремљен намјенски уџбеник за овај предмет), као и изворна литература попут дјела „Водич кроз светске религије“ (Мирча Елијаде) и др.</p>
<p>Монотеистичке религије</p> <ul style="list-style-type: none"> • Појам и врсте монотеистичке религије <p>Ученици ће бити у могућности да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - објасне појам монотеистичких религија - наведу најзначајније монотеистичке религије - наведу и објасне основне карактеристике монотеистичких религија - уоче утицај ових религија на умјетничко стваралаштво (архитектура, сликарство, књижевност, музика) - објасне однос митологије и религије 	<p>-уколико постоје техничке могућности, најбољи начин би био ученицима ову јединицу представити кроз електронску презентацију</p> <p>- за припремање наставнику могу послужити уџбеници социологије за средње стручне и техничке школе и гимназије (јер још увијек није припремљен намјенски уџбеник за овај предмет), религијски рјечници, свете књиге, научна и књижевна дјела, фотографије на којима су приказана најзначајнија ликовна умјетничка дјела или примјери архитектуре...</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Јудизам <p>Ученици ће бити у могућности да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - наведу основне елементе јудаизма - наведу основне етапе јудаизма - објасне рабинско јеврејство - објасне суштинску разлику између различитих струја у јудаизму - повежу ове садржаје са оним што су претходно (у Модулу I) научили о јеврејско-хришћанској митологији 	<p>-ову и сљедећу јединицу треба повезати са садржајем о јеврејско-хришћанској митологији из Модула I, те додатно објаснити однос митологије и религије</p> <p>-уколико постоје техничке могућности, најбољи начин би био ученицима ову јединицу представити кроз електронску презентацију</p> <p>-изабрати неке цитате из Торе и Талмуда како би их ученици самостално и уз помоћ наставника тумачили.</p> <p>- за припремање наставнику могу послужити уџбеници социологије за средње стручне и техничке школе и гимназије (јер још увијек није припремљен намјенски уџбеник за овај предмет), религијски рјечници, свете књиге, научна и књижевна дјела и други извори.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Хришћанство <p>Ученици ће бити у могућности да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - објасне настанак и развој хришћанства - објасне основне елементе хришћанства 	<p>-ову јединицу треба повезати са садржајем о јеврејско-хришћанској митологији из Модула I, те додатно објаснити однос митологије и религије</p> <p>-уколико постоје техничке могућности, најбољи начин би био ученицима ову јединицу представити кроз електронску</p>

<ul style="list-style-type: none"> - наведу и објасне основне хришћанске идеје - објасне појам божанства у хришћанству, те објасне и схвате разлику између источног и западног тумачења догме о Светом Тројству - схвате узроке и посљедице првог раскола у хришћанству - разумију узроке и посљедице раскола у западној цркви - наведу основне елементе по којима се разликују православље, католичанство и протестантизам - објасне како је организована Српска православна црква, које су њене специфичности (крсна слава) и какав је њен положај у оквиру шире православне заједнице - објасне значај монаштва и појам исихазма у православљу 	<p>презентацију</p> <p>-овисно о јединици (увод, православље, католичанство, протестантизам) која се обрађује, изабрати мудре мисли из Старог завјета, Новог завјета или друге релевантне литературе како би их ученици самостално и уз помоћ наставника тумачили.</p> <p>-ученицима задати да у облику реферата или електронске презентације додатно представе: православље, католичанство и протестантизам</p> <p>- за припремање наставнику могу послужити уџбеници социологије за средње стручне и техничке школе и гимназије (јер још увијек није припремљен намјенски уџбеник за овај предмет), религијски рјечници, свете књиге, научна и књижевна дјела и други извори.</p>
<p>● Ислам</p> <p>Ученици ће бити у могућности да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - упознају настанак и развој ислама - наведу основне елементе ове монотеистичке религије - наброје и објасне пет основних стубова ислама - уоче сличности и разлике између јудаизма, хришћанства и ислама 	<p>-уколико постоје техничке могућности, најбољи начин би био ученицима ову јединицу представити кроз електронску презентацију</p> <p>-изабрати мудре мисли из Кураана како би их ученици самостално и уз помоћ наставника тумачили.</p> <p>- за припремање наставнику могу послужити уџбеници социологије за средње стручне и техничке школе и гимназије (јер још увијек није припремљен намјенски уџбеник за овај предмет), религијски рјечници, Кураан, научна и књижевна дјела и други извори.</p>
<p>● Будизам</p> <p>Ученици ће бити у могућности да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - упознају настанак и развој будизма - схвате специфичност будизма у односу на остале монотеистичке религије (не постоји појам бога) - објасне појам нирване - објасне појам реинкарнације - наведу и објасне различите облике будистичког култа (ламаизам, ђаинизам) 	<p>-уколико постоје техничке могућности, најбољи начин би био ученицима ову јединицу представити кроз електронску презентацију</p> <p>-изабрати мудре мисли из неких од многобројних дјела будистичке литературе (или књижевног дјела „Сидарта“ Хермана Хесеа) како би их ученици самостално и уз помоћ наставника тумачили.</p> <p>- за припремање наставнику могу послужити уџбеници социологије за средње стручне и техничке школе и гимназије (јер још увијек није</p>

<ul style="list-style-type: none"> - уоче утицај будизма на савремену (западну) културу (нпр. филм, музику) 	<p>припремљен намјенски уџбеник за овај предмет), религијски рјечници, свете књиге, научна и књижевна дјела и други извори.</p>
<p>Религија и савремено доба</p> <ul style="list-style-type: none"> • Глобализација као узрок појаве новијих облика религије и религиозности <p>Ученици ће бити у могућности да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дефинишу појам глобализација (у економском, културном, друштвеном, еколошком и политичком смислу) - уоче утицај глобализације на религиозност - објасне појам секте - наведу најзначајније примјере секти у савремено доба - схвате могуће ризике и аргументовано дискутују о наведеним проблемима 	<p>-након што се ученицима објасне непознати појмови, треба организовати и дебату на тему: Добре и лоше стране глобализације (економске, културне, друштвене, еколошке, политичке). Ученицима треба дати задатак да се припреме за дебату (истражују) до наредног школског часа.</p> <p>- за припремање наставнику могу послужити уџбеници социологије за средње стручне и техничке школе и гимназије (јер још увијек није припремљен намјенски уџбеник за овај предмет), информације добијене путем медија и др. извора.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Религија и морал <p>Ученици ће бити у могућности да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - наведу најважније моралне вриједности најпознатијих монотеистичких религија, - пореде системе вриједности поменутих религија, - установе сличности и разлике између система моралних вриједности у оквиру монотеистичких религија, - објасне како вриједности које религија истиче могу допринијети подстицању разумијевања и заједничког живота између припадника различитих религиозних конфесија (у овом случају приоритетно се мисли на монотеистичке религије које су доминантне у нашој средини) 	<p>-ученицима треба припремити радне листове са таблицама врхунских вриједности унутар монотеистичких религија (десет божјих заповијести, пет основних дужности у исламу, системи вриједности у будизму...)</p> <p>-наставници такође треба да припреме позитивне примјере међурелигијске толеранције, те да о њима дискутују с ученицима на часу (по могућности, навести примјере са наших подручја)</p> <p>- за припремање наставнику могу послужити уџбеници социологије за средње стручне и техничке школе и гимназије (јер још увијек није припремљен намјенски уџбеник за овај предмет), изворна религијска дјела и др.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Изазови религије и савремено доба <p>Ученици ће бити у могућности да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - наведу основне проблеме са којима се суочава религија у савремено доба, - објасне однос религије према систему вриједности 	<p>-и ова јединица се може припремити као дебата за коју би наставник припремио адекватан радни материјал (чланке из новина, листе питања...), али је час могуће припремити и као анализу текстова и пропратну дискусију, -циљ је да се кроз дискусију дође до</p>

<p>савременог човјека (истицање материјалних вриједности као најважнијих па чак и јединих), ријалити програма, лаке забаве...</p> <ul style="list-style-type: none"> - уоче честе злоупотребе религије у сврху политичких, економских, војних и др. циљева, - расправљају о проблему вјерске толеранције - објасне феномен квазивјерника (људи који се декларишу као вјерници, а понашају се потпуно супротно моралним нормама вјероисповијести којој припадају) 	<p>сазнања о кризи вриједности савременог друштва и одговору на ту кризу од стране релевантних фактора (у овом случају религијских заједница, а у ширем контексту и образовних установа, политичких и других фактора).</p> <ul style="list-style-type: none"> - за припремање наставнику могу послужити изворна религијска дјела информације добијене путем медија и др.
<p>5 Пројекат</p> <p>Ученици ће бити у могућности да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - наведу основне податке о одабраној теми - објасне непознате појмове - детаљније упознају културне вриједности своје заједнице или неке мање познате религијске теорије и праксе, овисно о избору теме - припреме и презентују садржај истраживања (јасно и концизно представе релевантне податке за дату тему, селектују релеванте информације и уобличи их у презентацију) - истражују, тимски раде (сарађују) и презентују 	<p>Ученици за домаћи задатак (радећи у мањим групама) припремају електронску или неку другу презентацију на тему:</p> <p>1.Религијска баштина мога града/мога окружења (заједнице)</p> <p>2.Мање познате религијске теорије и праксе (временски или географски удаљене) нпр. Религије Далеког истока (конфуцијанизам, таоизам, шинто...), Сјеверне и Јужне Америке, Африке и Аустралије (Океаније)</p> <p>3.За истраживање и презентацију могуће је изабрати једну од наведених тема или понудити слободну тему.</p> <p>-- За реализацију пројекта потребно је предвидјети осам школских часова (објашњење пројекта и подјела радних задатака, истраживање и припрема презентација уз наставниково вођење, презентације на нивоу одјељења).</p> <p>-ученицима треба сугерисати да приликом истраживања обратe пажњу на детаље, историјски контекст, уколико га је могуће запазити, умјетничке и друге моменте</p> <p>-ученицима треба објаснити принципе израде презентације (начин, вријеме, садржај...)</p> <p>- Наставник, уколико процјени да су презентације довољно квалитетне, може организовати и такмичење на нивоу одјељења и школе, а за најуспјешније презентације организовати јавно приказивање поводом одређених</p>

	<p>школских манифестација.</p> <p>- за припремање наставнику могу послужити уџбеници социологије за средње стручне и техничке школе и гимназије (јер још увијек није припремљен намјенски уџбеник за овај предмет), научна дјела која се баве одабраном темом, информације добијене путем медија итд.</p>
<p>Интеграција</p>	
<p>Култура религија I, Социологија и Филозофија, Социологија и Етика, Пословна комуникација, Српски језик и књижевност, Право, Историја, Вјеронаука, Демократија и људска права и други предмети.</p> <p>НАПОМЕНА: Када је ријеч о интеграцији са другим наставним предметима, наведени су предмети које ученици већ изучавају (или су изучавали), али и они са којима ће се тек упознати током школовања (Социологија и Филозофија, Пословна комуникација и Право у економској школи, Социологија и Етика у медицинској школи). То је урађено због тога што се наставни садржај овог предмета темељи на садржајима, прије свега, Социологије, а дјелимично Филозофије и Психологије и било би потпуно погрешно интеграцију усмјерити само у правцу предмета које су ученици изучавали у досадашњем образовању (прије свега се мисли на основношколско образовање). Предмети који су програмом заступљени у основној школи (Српски језик и књижевност, Друштво, Историја, Вјеронаука, Демократија и људска права) само дјелимично додирују ову проблематику.</p>	
<p>Извори</p>	
<p>Будући да не постоји намјенски приређен уџбеник за овај модул, у оквиру сугестија за наставнике налази се списак препоручене литературе за сваку наставну јединицу.</p>	
<p>Оцјењивање</p>	
<p>Приликом оцјењивања користити различите технике оцјењивања: интервју (усмени одговор), оцјењивање есеја, електронских и других презентација, дебата, кратка квиз питања, вођење дневника активности на часу и сл.</p> <p>Све јединице имају исту важност у извођењу оцјене, односно носе исти удио у завршној оцјени, те ни једној од наведених не треба давати посебно, нити истакнуто мјесто.</p>	